

РЕШЕНИЕ
№153

гр.София, 08 октомври 2019 година

Върховният касационен съд на Република България, първо наказателно отделение, в открито заседание на шестнадесети септември през две хиляди и деветнадесета година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ:НИКОЛАЙ ДЪРМОНСКИ
ЧЛЕНОВЕ: ВАЛЯ РУШАНОВА
БОНКА ЯНКОВА

при участието на секретаря Мира Недева и в присъствието на прокурора Мария Михайлова изслуша докладваното от съдия Рушанова дело № 750 по описа за 2019 година, взе предвид следното:

Касационното производство е образувано по касационен протест на прокурор при АП - Велико Търново и по жалби на повереника на частните обвинители С. П. А. и Р. И. А. срещу решение № 113/04.06.2019г. на Апелативен съд – Велико Търново, постановено по внохд № 66/2019г. по описа на същия съд.

В протеста се претендира наличието на касационните основания по чл. 348, ал.1, т. 1 – т. 3 от НПК. Изтъкват се доводи, че съдът не е положил усилия за установяване на обективната истина по делото чрез назначаване на разширена комплексна съдебно-медицинска експертиза; че не е обсъдил внимателно събраните по делото доказателства и в разрез с процесуалните изисквания на чл. 336, ал.1, т. 3 от НПК е постановил решение, с което е изменил на осн. чл. 337, ал. 1, т. 2 от НПК първоинстанционната присъда. В подкрепа на изтъкнатите процесуални нарушения се излагат подробни съображения във връзка с извършеният от въззивния съд анализ и оценка на приетите по делото съдебно - медицински експертизи и разяснения на вещото лице Д. в контекста на незабелязани от съда противоречия и неясноти в тях, както и с оглед показанията на св. К.и А., съдържащи информация за силата на нанесения от страна на подсъдимия удар в областта на лицето на пострадалия. Като последица от допуснатите процесуални нарушения се извежда нарушението на материалния закон, изразило се в неправилно оправдаване на подсъдимия да е извършил умишлено убийство по

чл.116, ал.1, т. 11 във връзка с чл.115 от НК, а оттам и обусловило налагането на явно несправедливо наказание. Иска се отмяна на атакуваното решение и връщане на делото за новото му разглеждане от друг състав на въззивния съд, при което подсъдимият да бъде признат за виновен по първоначално повдигнатото обвинение и да му бъде наложено справедливо наказание.

В жалбите на частните обвинители С. А. и Р. А. се развиват идентични доводи - за наличието на всички касационни основания. Прави се оплакване за множество процесуални нарушения, свързани с процесуалната дейност на съда по установяване на значимата за процеса фактология - погрешна интерпретация на събрания по делото доказателствен материал; необоснован отказ да се назначи комплексна съдебно-медицинска експертиза, в резултат на което са останали неизяснени обстоятелство относно механизма на причиняване на смъртта. На основата на погрешно установените факти съдът приложил и неправилно материалния закон, като оправдал подсъдимия да е извършил престъпление по чл.116, ал. 1, т. 11 във връзка с чл. 115 от НК и вместо това го признал за виновен, че е извършил престъпление по чл. 124, ал. 1, т. 3 във връзка с чл. 130, ал. 2 от НК, за което му наложил и явно несправедливо наказание. В заключение се иска при условията на алтернативност - отмяна на атакуваното решение и връщане на делото за новото му разглеждане от друг състав на апелативния съд със задължителни указания по приложението на закона, за отстраняване на процесуалните нарушения, допуснати при постановяване на въззивното решение или за увеличаване на наложеното наказание.

В допълнение към касационните жалби се сочи, че неправилно въззивният съд, на базата на приетите от него факти за нанасянето на изненадващ удар в лицето на пострадалия, който бил алкохолно повлиян и паднал на бетонните плочки без защитна реакция, е отрекъл наличието на евентуален умисъл у подсъдимия за умъртвяването на пострадалия. Оспорва се и извода, че нанесеният от страна на подсъдимия удар не е бил силен, като не е отчел, че силата на удара не е единственото обстоятелство, довело до падането на пострадалия на терена. Извън вниманието на контролирания съд останали алкохолното повлияване на пострадалия, обстоятелството, че ударът е бил изненадващ за него, тъй като вниманието му е било концентрирано върху св. Й. Й. и наличието на бетонни плочки, на които пострадалият е щял неизбежно да падне. Алтернативно се претендира, че подсъдимият е действал с евентуален умисъл за

причиняване на средна телесна повреда, изразяваща се в причиняването на черепно-мозъчна травма, довела до разстройство на здравето, временно опасно за живота. Твърди се, че подсъдимият е бил наясно до какви последици може да доведе нанасянето на удар, достатъчно силен, за да изведе от равновесие тялото на А. А., като се е отнасял безразлично към предвидимото възможно настъпване на тези последици. В заключение се иска в условията на алтернативност да се отмени въззивното решение и делото да се върне на въззивния съд поради нарушения на материалния закон и необходимостта от увеличаване на наказанието.

В съдебно заседание на касационната инстанция прокурорът поддържа протеста и моли за уважаването му.

Повереникът на частните обвинители поддържа изтъкнатите в касационните жалби основания за отмяна на съдебния акт и изтъкнатите в тяхна подкрепа доводи.

Подсъдимият и защитникът му пледират за неоснователност на протеста и касационните жалби на частните обвинители.

Върховният касационен съд, първо наказателно отделение, като обсъди доводите на страните и извърши проверка в пределите по чл. 347, ал.1 от НПК, установи следното:

Протестът и жалбите на частните обвинители са основателни.

С първоинстанционната присъда № 44/14.11.2018г. на Русенски окръжен съд по нохд № 207/2018г. подсъдимият В. И. М. е признат за виновен в това на 08.07.2017г. в гр. Бяла, умишлено да е умъртвил А. С. А., като деянието е извършено по хулигански подбуди и смъртта е настъпила на 15.07.2017г., поради което на осн. чл.116, ал.1, т.11 във връзка с чл.115 от НК съдът го осъдил на 20/двадесет/ години лишаване от свобода при първоначален строг режим на изтърпяване и при зачитане на предварителното му задържане с мярка за неотклонение „Задържане под стража“, считано от 08.07.2017 година.

Със същата присъда подс. М. е осъден да заплати на гражданските ищци обезщетение за причинените от деянието неимуществени вреди, ведно със законната лихва от смъртта на А.А. – 15.07.2017г., както следва: на Р. И. А. - сумата от 100 000 /сто хиляди/ лева и на С. П. А. - сумата от 100 000/сто хиляди хиляди/ лева. До пълния предявен размер от 250 000 лв. гражданските искове били отхвърлени като неоснователни.

С първоинстанционната окръжният съд се произнесъл по веществените доказателства и разноските по делото.

По въззивна жалба на защитника на подсъдимия било образувано внохд № 66/2019г. по описа на Апелативен съд – Велико Търново. По него било постановено атакуваното понастоящем решение № 113/ 04.06.2019г., с което въззивният съд упражнил правомощията си по чл. 334, т. 3 и чл. 337, ал. 1, т. 2 от НПК и изменил първоинстанционната присъда в наказателно-осъдителната ѝ част, като:

- преквалифицирал деянието на подс. М. от престъпление по чл.116, ал.1, т.11 във връзка с чл.115 от НК в престъпление по чл.124, ал.1, т.3 във връзка с чл.130, ал.2 от НК и го признал за виновен в това, че на 08.07.2017г. в гр. Бяла, вследствие на умишлено нанесена лека телесна повреда, изразяваща се в причинена болка и страдание, по непредпазливост причинил смъртта на А. С. А.;

- намалил наложеното наказание от 20 /двадесет/ години лишаване от свобода на 3 /три/ години лишаване от свобода, като постановил изтърпяването му при първоначален общ режим;

- признал подс. М. за невинен и го оправдал по обвинението да е извършил престъпление по чл.116, ал.1, т.11 във връзка с чл.115 от НК;

- потвърдил първоинстанционната присъда в останалата част;

- осъдил подс. М. да заплати направените в хода на въззивното производство разноски.

От наведените в протеста и касационните жалби доводи може да се заключи в най-обобщен вид, че спорни са въпросите относно установяване на релевантната за процеса фактология и в частност относно въпроса за конкретно реализираното от подсъдимия поведение, насочено към телесния интегритет на пострадалия, дадената от съдилищата правна оценка на това поведение и въпросът за параметрите на наказателната отговорност, която подсъдимия следва да понесе за евентуално извършеното от него престъпно деяние. Това означава, че спорните въпроси, позволяват общото обсъждане на изложената в касационния протест и касационните жалби аргументация.

В рамките на установените факти въззивният съд е квалифицирал деянието на подсъдимия М. като непредпазливо причиняване на смърт вследствие на умишлено нанесена лека телесна повреда. След като е посочил, че е налице причинна връзка между причинената лека телесна повреда, изразяваща се в болка и страдание и настъпилата смърт, съдът е изследвал умисъла по отношение на телесната повреда и е заключил, че подсъдимият М. не е действал с евентуален умисъл

нито за умъртвяването на А. А., нито към причиняването на средна телесна повреда – получената при падането на земята черепно-мозъчна травма. Нанасяйки обаче удар с юмрук, „не с много голяма сила“ обективирал умисъла си за причиняване на лека телесна повреда.

Върховият касационен съд намира, че изложените съображенията на съда не покриват изискването за надлежни мотиви относно възприетия евентуален умисъл за причиняване на лека телесна повреда като елемент по пътя на закономерно протичащия причинно-следствен процес, довел до смъртта на А.А..

Известно е, че съществена предпоставка за наличие на умисъл като форма на вината (пряк или евентуален) е деецът да предвижда конкретните обществено опасните последици от своето деяние. Затова при решаване на въпроса за формата на вината е необходимо съдът задълбочено и детайлно да установи какви точно последици са били обхванати от умисъла на подсъдимия и да изложи пълни и законосъобразни мотиви за своето решение.

Приемайки, че деянието на подсъдимия осъществява престъпния състав на престъплението по чл. 124, ал.1, пр.3 във връзка с чл.130, ал. 2 от НК, въззивният съд е следвало да посочи защо намира, че подсъдимият не е съзнавал възможността действията му да причинят последвалата при падането върху бетонните плочки средна телесна повреда, като наред с това да не е предвиждал и допускал като реална възможност тя да настъпи, но въпреки това се е отнесъл безразлично. В тази връзка съдът само е отбелязал декларативно, че не са налице „доказателства по делото подсъдимият да е желаел или да е допускал настъпването на по-тежкия резултат-черепно-мозъчната травма, а още по-малко смъртта на пострадалия“, но не е изложил никакви съображения как този му извод кореспондира с приетото от фактическа страна относно алкохолното повлияване на пострадалия и обстоятелството, че ударът, нанесен му от подсъдимия е бил изненадващ. Тези обстоятелства са останали извън вниманието на решаващия съд, а те несъмнено са от значение за установяване на умисъла на подсъдимия и в частност по въпроса дали умисълът е обхващал представата за реалната възможност от настъпване на по-тежките последици, вкл. и смъртта на пострадалия. Принципното отсъствието на надлежни мотиви по основни елементи от субективната страна на престъплението по чл. 124, ал. 1 от НК представлява съществено процесуално нарушение, обуславящо отмяна на съдебния

акт и връщане на делото на въззивния съд за повторното му разглеждане.

На следващо място, несъмнено за правилното приложение на закона и в частност квалифицирането на деянието по чл. 124, ал.1 от НК е необходимо със сигурност да се установи какво е било субективното отношение на дееца към настъпилите различни по вид и тежест вредни последици, както и какво обективно е било отразено в съзнанието му като състояние на пострадалия преди удара, способността му за адекватна физическа реакция при нанасянето на изненадващ удар в областта на лицето и факторите на околната обстановка, включително и вида на настилката. В този смисъл е допуснато и съществено процесуално нарушение при проверката на част от доказателствения материал. То се е изразило в отказа на въззивния съд да назначи комплексна допълнителна съдебно - медицинска експертиза, с участието на съдебни медици и физик по въпросите за степента на алкохолно повлияване на пострадалия при отчитане на фактите за предхождащия инцидента конфликт със св. Йорданов и избягване на удара, който той се е опитал да му нанесе; степента на координираност на действията му; падането на пострадалия от собствен ръст и причинената при това черепно-мозъчна травма съответстват ли на нанесен удар с юмрук в областта на лявата част на лицето и каква е траекторията на движение на тялото, респ. в какво се изразява механизма на падане на тялото; в зависимост от силата на удара променя ли се положението на тялото при падането му на настилката. Отказът да се назначи исканата от страна на държавното и частното обвинение експертиза пряко е рефлектирал на възможността за разкриване на обективната истина по делото, а оттам е довел и до неубедителност на изтъкнатите фактически съображения. Друг е въпросът, че назначаването на допълнителна експертиза е било породено от необходимостта за специални познания в областта не само на медицината, но и на физиката, доколкото в разпита си пред въззивния съд вещото лице Димитров е обвързало силата на удара с начина на падане на пострадалия, като отговорът му не удовлетворява изискванията за експертно познание, необходимо на съда да разреши правилно спорните фактически моменти.

След изясняване по експертен път на посочените по-горе обстоятелства и при съпоставка на фактическите данни относно реализираните от подсъдимия Маринов действия по отношение на

пострадалия А., въззивният съд следва да даде обоснован отговор относно наличието на предпоставките за ангажиране отговорността на подсъдимия, като се изготвят дължимите мотиви не само по фактите, но и по правото, съобразно изискванията на процесуалния закон.

С оглед на изхода на настоящето производство, възраженията по правилното приложение на материалния закон и по справедливостта на наказанието се оставят без коментар. Те следва да получат убедителен отговор при новото разглеждане на делото.

Предвид изложеното и като констатира основателност на наведените в протеста и касационните жалби на частните обвинители доводи, на осн. 354, ал. 3, т.2 от НПК, Върховният касационен съд, първо наказателно отделение

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ решение № 113 от 04.06.2019г., постановено по внохд № 66/2019г. по описа на Апелативен съд- Велико Търново.

ВРЪЩА делото за ново разглеждане на същия съд, друг съдебен състав, от стадия на разпоредителното заседание.

РЕШЕНИЕТО не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: